

eren. Juist
nck bezit.
nd wog-
liger zijn,
blad zich
le betreft,
rd, dat in
enkel lid
ciaal licht
gevangen;
dat zulk
enderheid,
sten moest
n de N-
len zijn in
luidt, t. w.
over het
ook hierop
inschappe-
missie van
aande, bij
nen beslis-
l ware ze
theologen,
gesteld, en
endeel uit
nog veel
missie, uit
staat, om
stie in aan-
advies voor
hetzelfde,
bank doen.
en geding
huisch ge-
geen het
punt van
en ze de
an van het
oorkomen;
iten, noch
eken, maar
nt te laten
de biogra-
st worden
missie van
dan één of
e van deze
zin op de
zit, wel niet
hij er niet
oogd ware,
in den weg
erste plaats
unt hoorde,
son, die zich
en wil men
de artikelen
De laatste
verwerende
nder bewijst
schen onze
zo bestaan.
Commissie
n, verkend
dat in het
missie niet
estaan, dan
banken ons
en geleerd
van te veel
missie geen
a ongerept,
nden, klopt
liking.
le predikatie
g van het
niet en
heid, die in
rdt.
el wil weren,
el ook zijn
lding werke-
lijk eisch dat
en wakker-
le plaats ge-
en consciën-
nogen noot
er waarheid,
eddringen.
g, die Open-
an, en beide
n ons rede-
ns verstand
t, pelazende
buiten vaste
achten, om-
zijn juist die
lachten, die
het dogma
ssen kunnen.
glippen, dan
gedachten en
n vervalscht,
verward, en
ust zijn raakt
neente geen
e boeken en
of ook door
tigen, of ook
t, allerlei an-
begrippen, de
gemeente
loofs worden
afval voor-

Een edel geslacht.
Den velen vrienden van wijlen Mr. Keuchenius zal het genoege doen, kennis te maken met hetgeen in de *Christian Herald* and *Signs of our Times* van 28 Aug. 1895 voorkomt, onder den titel: *Een edel geslacht*. Het korte artikel, dat we geheel overnemen, luidt aldus:
A Christian gentleman, travelling in Java, arrived in Soerakarta, where the Dutch have a trading-station, which they hold under a treaty containing the extraordinary article, that no missionary shall preach there. But he found a banker there, named Keuchenius, whose consistent life and personal influence are doing effective Christian work. This man visits the natives in their homes and reads the Bible to them. From the position he holds he is the head and side of every local movement or enterprise and no one can tell what his influence means. Two of his brothers, equally faithful, manage two other branches of the Java-bank. His father it was who, as Prime Minister, preached the Gospel in the Holland Parliament, standing Bible in hand, to refer to it as the basis of every law, and boldly proclaiming: 'Of Him, whom millions serve as they have served none other, I have the honor to be the slave.' A brother of his, an uncle therefore of the Mr. Keuchenius whom the writer met, was formerly Dutch Resident in Soerakarta, and when after years of work he was recalled, he said in his farewell speech, 'Gentlemen, I know why I leave you: I have urged on you a way too straight for you, but by the grace of God I stand here to night to tell you once more, that there is Salvation in no other than Jesus Christ, and through Him alone can you hope to attain eternal life.'
Op de kleine vergissingen, die in dit opstel voorkomen, behoeft de aandacht niet gevestigd. Keuchenius was geen *Premier*, en in Soerakarta hebben we nog iets meer dan een *factory*.
Doch dit ontneemt niets aan de waardij van het hier gegeven getuigenis, en zulks van Engelsche, d. i. op koloniaal gebied, gansch onverdrachtelijke.
Jammer slechts dat hetgeen ons hier verwen wordt over de onvruchtbaarheid der Zending maar al te waar is.
Moedgevend daarentegen is het, dat ook waar geen zending wordt uitgezonden, toch een lawoend burger een roepstem van Jezus doet uitgaan.
Iets waar we te meer nadruk op leggen, omdat juist op zelfde wijze ook een arts naar Soerakarta, of waar ook, heen kan gaan, om zich in luidte te vestigen, te leven van zijn praktijk, en inmiddels zijn invloed als arts bezigen kan, om het Woord Gods ook in de huizen te dragen.
Schulden hoeten.
Zeer terecht wijst het *Geref. Volksblad* er op, dat de kerken gehouden zijn, gehouden van Gods wege, om verplichtingen die ze op zich nemen, na te komen, ook waar het geld in het spel komt.
Ze schrijft er van:
Dus ook moet zeer getrouw op dezen eisch gelet in zake teinig gemeen accord, door de kerken aangegaan met het oog op gemeenschappelijkheid te dragen lasten.
Stel u voor, de kerken dringen in meerdere vergadering saamgekomen iets aan een plaatselijke kerk of kerkengroep op, wat betrekking heeft op haar geestelijke welstand, zou een volgende meerdere vergadering niet terecht haar afkeurend oordeel uitspreken wanneer dan bleek, dat bedoelde besluiten opzettelijk veronachtzaamd waren?
Maar elieve, waarom schieten velen onze klassicale vergaderingen dan blijkbaar te kort in het houden hunner controle aan de in generale en andere synode vastgestelde collecten?
Gereformeerd in confessioneelen en kerk-rechterlijken zin is deze nonchalance stellig niet. Klagen, steen en been, overlang voortniet geraamde tekorten, kennelijke antipathie tegen de geene kerkelijke opbrengst, moedwillig verzuim in 't nakomen van eens gegeven belofte en dergelijke geestelijke onwelvoegeligheden, als waarop men gedurig stuit in de praktijk, noemen onder ons niet genoemd kunnen worden.
En toch ook deze kleine of groote vaa in onze kerkelijke huishouding, schrikten misschien nog menigvold af, die anders reeds lang met ons aich zoo vereenigd hebben. Edoch ook afgedacht hiervan, om de waardigheid der kerken, om de eer van den Christus zelven, moet weldra een eind gemaakt met dat niet nakomen van het gemeen overleg. En wij dit euvel niet maar een enkele kas, maar schier al onze kerkelijke bronnen van inkomst smet en stremt, dient onze e. k. generale synode de zaak der kerkelijke bijdragen voor gemeenschappelijkheid bijeen te brengen uitgaven, wel eens met grooten ernst in behandeling te nemen. Lang genoeg voorzeker zullen wij met het tegen-

woordig nog fungerende systeem reeds in moeilijkheid, om de groote, prealabele vraag eens te gaan overwegen: *moet de Synode niet van stiel zelf veranderen?*
Veranderen in dien zin, dat voortaan voor verschillende zaken niet meer als nu, alles aan 't initiatief van de wilkeur van vele onwillige menschen overgelaten, maar ook de lasten tot het daadwerkelijk verstaan van hun roeping gebracht worden.
In zake de verplichtingen onder 700 kerken voor Kootwijk is hoe lang nu reeds niet van verschillende zij geweten? En toch de kerk van Kootwijk blijft zuchten.
Met de kas van emeriti is dit evenzo, om nu van andere praebenden als scholen en Zending en andere gemeenschappelijk te behartigen belangen niet eens te reppen.
Broeders en zusters, laat ons toch waken, dat de kerken geen aansluiting worden bij de wereld. Staat het Gods zij dank nog altoos leelijk in wereldsche kringen zelf, wanneer iemand als onwillig moet nagewezen, hoeveel te meer heeft de kerk van Christus zich dan niet met heilige energie te werpen op de ongerepte bewaring van haar soliditeit ook in stoffelijke zaken.
'Veel beloven en weinig geven' is niet wat aan Christenen, allermint wat aan Gods kerken past.
Wat nu op de Synodale bijeenvergadering der kerken besloten wordt, is het besluit van alle kerken.
En ook, wat men daar op zich nam, moet aangenomen.
Belofte maakt *schuld*.
En, wie zijn *schuld* niet afbetaalt, is die *eerlijk*?
Nieuwe proeve.
Eer nog een vorig maal ons blad van de pers ging, bracht het maandschrift van Ds. Bos ons een nieuwe proeve van de eigenaardige wijze waarop die redacteur rusteloos tegen ons polemiseert.
Er werd thans gehandeld over hetgeen we in ons blad over de recensie van Ds. Ten Hoer schreven, en wat zegt Ds. Bos daarvan?
Hij (Ds. Ten Hoer) begreep ook reeds van te voren, dat zijne belofte ook niet hierin zou bestaan, dat de Professor, wiens werk hij bestreed, hem behoorlijk te rede zou staan. Ervaring had hem geleerd. Immers, toen hij vroeger eene reeks van artikelen in 'de Vrije Kerk' schreef, en ze later afzonderlijk uitgaaf, waarin hij ook de zienswijze van Dr. K. bestreed, kreeg hij slechts de koude en beleedigende uitdrukking tot antwoord: Ds. Ten Hoer loopt wat te driffig van stal. Van wederlegging was ook toen geen sprake. En waarom zou hem dan ditmaal die eer aangeboden worden? Toen geen wederlegging, nauwelijks een woord van waardeering. En nu? Van 't zelfde laken een pakje. *De Herald* erkent wel, dat Ten Hoer zich vele inspanning getroost heeft, doch hij had die moeite kunnen sparen. Waarom? Wel, Prof. Dr. A. Kuyper is, zooals alle goed Gereformeerden, realist, en Ds. Ten Hoer is nominalist. Bewijs? Dat is niet nodig. Een Professor behoeft tegenover een Dominie niet te bewijzen. *De Herald* man zegt, dat Ds. Ten Hoer nominalist is; mitsdien om Gereformeerd denkt, en wat heeft men zich met zoo'n ketter in details, in onderdelen, in te laten. Wil hij wat beginnen, dan moet hij op wijsgeerige gronden bewijzen, dat de realisten tegenover de nominalisten ongelijk hadden. Maar dat moet hij niet doen in een reeks van artikelen! Daarvoor zijn geleerde boeken nodig. En als hij eerst eens zooveel geleerde werken over het nominalisme geschreven heeft, en dan uit dat beginsel een Encyclopaedie heeft uitgewerkt, dan, en eerst dan, kan een man als Dr. Kuyper hem te rede staan. Na natuurlijk niet. Dat zou beneden de waardigheid van een geleerde zijn. Weet gij dan niet, dat de wetenschap een afzonderlijk terrein is, voor de meesten onbegrijpelijk, en waarover ongewijzen niet kunnen noch mogen oordeelen?
Dat er zoo iets komen zou, verwachtte Ten Hoer reeds te voren, geleerd uit het verleden, en bekend als hij was met 'de ligging' van Dr. Kuyper.
Behoeft het nu nog betoog, dat deze geheele voorstelling ganschelijk bezijden de waarheid loopt?
Wat we schreven was in het minst geen verklarings van Dr. Kuyper, als schrijver der *Encyclopaedie*, dat hij, aan het beantwoorden van zijn recensenten, bij tweeden druk, toegekomen, niet ook zeer wel notitie zal nemen van Ds. Ten Hoer's tegenspraak; maar heel anders, een verklaring van de *redactie van ons blad*, dat ons blad er zich niet toe leende om op zulke wetenschappelijke kwesties in te gaan; en zulks te minder, daar Ds. Ten Hoer, door zijn *nominalistische* opvatting der dingen, zelfs de mogelijkheid van een populair geleding had afgesneden.
Wat overigens de opmerking aangaat, dat we wezen op 'de wijsgeerige gronden', ook hierbij sloop een kennelijk misverstand in.
Aan iedere redenering, niet alleen aan die van Dr. Kuyper, Dr. Ravinck e. a., maar evenzeer aan die van Ds. Ten Hoer en Ds. Bos liggen 'wijsgeerige gronden' ten grondslag.
Tot de wijsgeerige behoort onder meer de *logica* en de *weg der kennis*, en natuurlijk niemand kan in zulk een geding redeneren, of hij komt met deze beide wijsgeerige wetenschappen, ook al merkt hij het zelf niet, in aanraking.
Het verschil is maar, dat de één dit in-ziet, en daarom die wetenschappen bestudeert, terwijl de ander dit niet merkt, en nu eenvoudig praktisch, zonder de noodige kennis van zaken, te werk gaat.
Ook dan is er wel een wijsgeerig uitgangspunt, een wijsgeerige achtergrond, een wijsgeerige grondslag, alleen maar ze zijn niet met bewustheid gekozen, doch slechts op den tast en op het gevoel af, als we ons zoo mogen uitdrukken, in gebruik genomen.
Gemeenlijk nu plegen deze laatste betoogers dan aan hen, die *wel* deze wetenschappen onderzochten, en dus met bewustheid te werk gingen, na te roepen, dat ze in de filosofie verduiken.
Gelukkig weet 't Heeren volk ook in Nederland, juist wijl het Gereformeerd is,

dat 'de valsche filosofie' even verwerpelijk als 'de echte, Christelijke filosofie' prijst is.
Er leeft nog een traditie onder ons, dat juist toen Luther de 'philosophie' overboord wierp, Calvin en zijn epigonen haar opgevischt en in veilige haven hebben gebracht.
Vandaar dat ook wij het ons steeds tot een eere rekenen, als men doet uitkomen, dat de ware, de goede, de echte, de bij het licht van Gods Woord uitgewerkte filosofie, ook in onze schrijvers tot haar recht komt.
KUYPER.
Voor Kootwijks Scholen.
Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Van A. S. Lays te Aardenburg f 1; van H. van der Poel te Vlissingen f 2.
Uit de Pers.
Uit een voordracht door Prof. Dr. J. H. Gunning bij de opening zijner lessen gehouden, is het ons behoeft het hier volgende stuk over te nemen:
Het oude gebod Gods, nooit strafeloos verwaarloosd, moet weder in ere komen, het gebod: 'in het zweet des aanschijns zult gij uw brood eten!'
Wij, hogere standen, moeten, door persoonlijke pogingen en door staatsbemoeiing aan de armen gelegenheid tot rust voor geestelijke en arbeid en hooger ontwikkeling trachten te geven. En voorts moeten wij onze geheele leefwijze vereenvoudigen, en op elke wettige wijze de bestaande kloof trachten te dempen, zooveel doenlijk is.
Wij moeten dit doen in het diep besef, dat God het allen kan doen, niet wij. En nu reik ik daarbij niet: even onze zijde moeten wij nu óók iets waken, rijken en armen, elk in zijne mate, alles verzondigd hebben, ook in het maatschappelijke, en dat Gemede allen ook hier reddend kan, diens hart is verblijvend en hij heeft geen moed meer tot de voortvlechten der traagheid, der moedeloosheid, die onder schijn van Gods genade te verheerlijken in den grond slechts eigen onwil verbergen.
Langs welken practischen weg moet dit alles dan geschieden? Op die vraag is veel te antwoorden, maar ik treed er hier niet in. Op de overtuiging dat het moet geschieden, komt het aan: die die gevoelen zullen zich aansluiten, met elander van Gods aangezicht bemaadigen, en Hij zal over bijzondere lichten geven. Slechts dit zij gezegd, dat als men den samenhang der bestaande toestanden in den drang der liefde van Christus aanstiet, de goedkoopste spot verstomt, waarmee pogingen als geheelonthouding van al wat bedwelmt, natuurlijke leef- en gezinswijze, eigen handen-arbeid en al wat op die lijn ligt, door genot- en gemakzucht die zich over zichzelf schuimt, of door de voormaandheid van matte boekmanen plegen bejegend te worden. Men besef dan, hoe dit alles niet is een liefhebberij, ascetische overdrift, of wel eigengerechtigheid die in werken in plaats van in Gods genade heit zoekt, maar eenvoudige eisch des geloofs voor hem, die verband ziet tusschen het onwettig leven niet God en den ontvender van 't eeuwige leed. Het nu slechts noodkrachten der liefde van hen, die de evolutie der mensheid met het oog des geloofs leidden zien.
Er wordt veel gedaan, veel liefde geestend in allerlei vorm. 'Huwelijke zending' is eene der heestelijke levensbewegingen van onzen tijd, die wij van heeler harte eeren en huldigen. Maar wij gelooven dat nog iets anders nodig is dat wij U, aanstaande Evangeliedienaren, en met en door U ook anderen, broederlijk in overweging willen geven. Het is, gelijk wij U beschreven, door persoonlijke soberheid, door eigen verlieten — een klein weinig uit de vrije — van de verkeerde arbeidsverdeling tusschen lichaam en geest, en voorts door al wat kan bijeen op onzen weg te liggen, tegenmoet te komen aan wat er goed is in de democratische strooming van onzen tijd. Geen ascetisme; geen voorbijgaan dat, naar 't apostels' woord, de 'lichamelijke oefening' tot weinig nut is; maar besef dat de machten, tegen welke wij te worstelen hebben, niet uitgaan dan door bidden en vasten; en dat wie 'alleen de Toekomst verwachten, moeten waken en nachteren zijn.
Wij willen niets weten van onvruchtbare zonderlingheden: niets van het welgemeend maar eigenwillig halfvangelie van Tolstoj of anderen. Wij willen slechts, naar Gods Woord en den eisch dezes tijds, menschen zijn in den volken, lichaam en ziel tot harmonische herstellende, zin des woords. Wij willen, in reederijder zin dan Faust, 'het leven der geheele mensheid en wereld, haar wel en wee in eigen boezem medeleven'. Gods Woord, de menscheleke natuur en de gang des tijds, deze drie in hoogermerkwuurde samenstemming, roepen ons tot kloekere zelfverloochening: laat ons dan, alende op Jezus, afleggen allen last, en voortuit vrijwillig geven wat anders de noodzakelijkheid ons zal rooven.
Lant ons niet afwachten, dat de democratische strooming ons vername, maar met den moed, uit den drang der liefde van Christus geboren, haar tegemoet komen door lovendheid losheid van gemak, rust, aardische goederen en aangeerde gewoonten. Vlag, verkrachtig moeten we blijven tot in de grijsheid. Geroode natuurleek ook van lichamelijke leven is plicht der vroolijke aanstelling eener levens-taak, die hoe langer hoe moeilijker wordt, en lang dien weg bevordert aan de volmaakte lijd die de vrees buitendrijft. Die de Toekomst des Heeren verwachten, dien alles in beweging. De Heere komt — niet slechts hij zal komen maar hij komt — en wij gaan hem tegemoet.
Wie in deze evolutie der samenleving mede wil strijden, putte zijn kracht uit het hoogste overblijven van het geschiedte: de opdoeking uit de golven des wereldvloeds — de Opstanding van Jezus Christus, kracht en waarborg van het overblijven van het geschiedte — dat wij tegenmoet zien, de opstanding des Lichaams, der Gemeente, bij de wederkomst des Heerds.
Jammer, dat deze interessante lezing zoo peperduur is. Veertig Cent voor een twintig blad zijden wij gefrakt, en in klein formaat.
Toch bevelen we de lezing er van voor wie niet onderscheiding lezen kan aan.
Het 'spel' met den naam van 'evolutie' bekoort ons niet, maar de diepe toon van het hart, die hier uitkomt, was melodie in ons oor.
KUYPER.
Officieele Berichten.
Met verkorting uit het *Kerkblad* van 11 Oct. 1895.
Vergadering der Classe Utrecht, op 7 Augustus 1895 te Utrecht.
Ds. Van Minnen, praeses der vorige vergadering, opent het samenzijn met het lezen van 2 Petri 5 en met gebed.
Naar aanleiding van een brief van de kerk te Vlieten en De Meern wordt besloten, dat, zoo deze kerk meer vacature-bechten begreep dan bepaald is, zij daarmee het voorstel op de volgende vergadering heeft in te dienen.
Het verzoek van broeder . . . om op de volgende vergadering praesprator te worden

ondersocht, wordt met algemeene stemmen toegestaan. Deputaten ad examina zullen dit onderzoek regelen en tijdig de examinatoren in de onderscheiden vakken aanwijzen.
De praeses doet de rondvraag naar art. 41 der K. O. en naar art. 25 der Classicale regeling. Bij deze gelegenheid worden de kerken te Zeist aangemaand alles in het werk te stellen, wat de zaak der ineenstemming kan bevorderen. Voorts wijst de Classe Ds. Hartwig en Ds. Wolf aan als deputaten, om met de kerkeraden te Montfoort en te Linschoten te overleggen, of deze kerken niet gezamenlijk een dienaar des Woords zouden kunnen beroepen. Aan eenige kerken wordt voorts nog raad gegeven.
Bij monde van Dr. Honig brengen de deputaten in zake de kerk te Zullen rapport uit. De toestand te Zeist wordt beter, maar zonder hulp van de Classe kan deze kerk toch voorreest nog niet. De Classe verneemt dit rapport met blijdschap en continueert de bps. deputaten.
Dr. Honig brengt verslag uit van de jongste particuliere Synode, waarvoor de praeses hem dank betuigt.
Het eerste voorstel van de kerk te Utrecht (zie vorig verslag) wordt verworpen; het tweede ('de Classe bepaalt, dat geen Classicale samenkomst uit teengaan, alvorens de korte notulen zijn gelezen en goedgekeurd') en het derde ('de Classe dringe er ten ernstigste op aan, dat *alle* kerk voldoe aan het verzoek der kerk te Opheusden; dezer dagen aan elken kerkeraad toegonden') worden met algemeene stemmen aangenomen.
Het verzoek van de kerk te Zullen, om f 170 uit de kas voor hulpbehoevende kerken, gestuurd door de deputaten der Classe, wordt ingevillid. Hiertoe droeg vooral bij de omstandigheid, dat aan het kerkgebouw te Zeist noodzakelijk dit jaar eenie reparatie moest plaats hebben, welke f 100 kosten zal.
Classis Amersfoort, gehouden 1 Oct. 1895 te Baarn.
Ds. van Apeldoorn, naar toerbeurt praeses, opent de vergadering met het laten zingen van den Morgenzang, vs. 4, het lezen van Philip. 2 vs. 1-11 en gebed.
Ds. Vissink van Westbroek, voor het eerst aanwezig, wordt een welkomwoord toegeproken.
Bij de rondvraag naar art. 41 D. K. worden enkele vragen van de kerken te Bunschoten A en B, te Amersfoort A en te Renswoude, almede van br. H. Nieuwhoe te Bunschoten, besproken en beantwoord.
Op een vraag van Westbroek 'of het wenschelijk is, dat bij eenige kerkelijke verkiezing ondergeteekende stembriefjes worden ingezonden door hen, die niet wetig verhindert zijn de vergadering bij te wonen' wordt geantwoord, dat de Classis dit niet wenschelijk keurt.
De volgende Classis-vergadering zal D. V. gehouden worden, onder praesidium van Ds. Doorman, den 2den Dinsdag van Januari '96, beginnende des morgens te 9 uur.
Classis Alkmaar, gehouden 26 Sept. 1895 in de Noorderkerk te Broek op Langendijk.
De vergadering wordt door Ds. van Goor, naar toerbeurt praeses, geopend met het laten zingen van Psalm 25: 2, gebed en het lezen van 2 Petri 2: 1-10.
Krabbendam vraagt, of er moet gecollecteerd worden voor Hulpbehoevende kerken als van Nieuwendam en andere, die zich per circulaire tot alle kerken in 't land wenden om steun.
De Classis is van oordeel, dat dit aan elke plaatselijke kerk moet worden overgelaten.
Voorts spreekt de Classis de wenschelijkheid uit, dat geen aanvragen van Hulpbehoevende kerken meer gedaan worden door 't geheele land, ook niet op naam van eenige Classis of Provincie. Zoo noodig geve een Classis toestemming tot 'houden eener buitengewone collecte binnen haar ressort en eene Prov. Synode binnen het hare.
Bij de rondvraag naar Art. 41 D. K. O. worden enkele vragen gedaan en beantwoord en wordt aangedrongen op ineenstemming, waar deze nog niet plaats vond.
Buitenland.
Engeland. Naar aanleiding van 's-pausen brief aan het Engelsche volk.
Enigen tijd geleden deelden wij mede, dat de paus eenen brief tot de Engelsche natie heeft gericht, om haar uit te noodigen zich onder de schaduw der Roomsche kerk te begeven. Het is aan geen twijfel onderhevig, of de brief van den paus is een vrucht van de Puseyistische beweging in Engeland. 'De paus heeft den indruk gekregen, zoo schrijft men in een Engelsch blad, dat er in den boezem der Engelsche kerk een partij is, die onder bepaalde omstandigheden bereid is, zich aan de jurisdictie van den paus te onderwerpen.'
Hoe het daartoe kwam, daaromrent heeft Lord Halifax, president van de Rivaalstische 'English Church Union' ons ingelicht. Toen deze Lord een winter in Madeira doorbracht, ging hij vriendschappelijk om met een Fransch priester, den abde Portal. Halifax weende, dat Portal omtrent de positie en de leer der Engelsche staatskerk niet goed was ingelicht. Hij deed echter alles wat mogelijk was, om den abde te overtuigen, dat zijne kerk geen protestantische maar een Katholieke, wij zouden zeggen 'Roomsche', kerk is. In de besprekingen kwam men zoover, dat men over eene mogelijke vereeniging tusschen Rome en Canterbury handelen kon. Een gemeenschappelijke grondslag ontdekte men weldra, door het beiderzijds vasthouden aan de bisschoppelijke kerkorde en de apostolische successie. Men besloot te trachten, den pauslijken stoel te bewegen, tot de erkenning van de Engelsche ordinatie.
Naar Frankrijk teruggekeerd, schreef de abt eene verhandeling over het vraagstuk. Hij kwam tot het resultaat, dat op historische gronden de apostolische successie in de kerk van Engeland niet kan in twijfel getrokken worden; ook moest de inhoud en de vorm van het ordinatie-formulier als voldoende erkend worden; alleen was het theologisch niet uitgenmaakt, of een tak der 'ecclesia catholica' volmacht heeft, aan een sacrament veranderingen te maken, en of niet wegens de feitelijk gemaakte veranderingen de Engelsche ordinatie ten slotte moest verworpen worden.
Dit geschrift baarde in de kringen van de Fransche geestelijkheid zeker opzien.
Een ander priester, de abt Duchesne, verklaarde, dat, wanneer de door Portal genoemde feiten juist waren, de Engelsche ordinatie als wetig moesten erkend worden, daar de theologische bedenkingen ongegrond waren.
Zoo stonden de dingen, toen in Juni '94 de abt Portal gelegenheid had, om zich langen tijd